

**Bedömarutlåtande efter utvärdering av
huvudområdet Spanska vid Uppsala
universitet, Språkvetenskapliga fakulteten**

2020-09-03

Uppdrag och förutsättningar

Bedömarpanelens uppdrag har bestått i att utifrån universitetets kriterier för utbildningsutvärdering enligt Riktlinjer för Uppsala universitets modell för utbildningsutvärderingar (UFV 2015-475) och med stöd i Språkvetenskapliga fakultetsnämndens modell för kvalitetsuppföljning och utbildningsutvärderingar 2017-2022 (Språkfak 2018/13) utvärdera huvudområdet Spanska vid Uppsala universitet. Språkvetenskapliga fakultetsnämnden har valt att som grundprincip använda huvudområde som utvärderingsenhet inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Perioden som ska utvärderas motsvarar läsåren 2018–2019.

Underlag och genomförande

Underlaget för bedömarpanelens utgörs av en självvärdering, platsbesök samt ett dokumentationspaket omfattande bland annat kursplaner, utbildningsplaner och kursrapporter, se vidare bilaga 1.

Efter att ha tagit del av självvärderingar och kompletterande dokumentation från huvudämnena samt övergripande information om Uppsala universitet gjorde panelen ett platsbesök den 20–24 april 2020, och träffade då företrädare för samtliga huvudämnen. På grund av den pågående coronapandemin genomfördes detta besök virtuellt med hjälp av videokonferensprogrammet Zoom.

Inom panelen gjordes en arbetsfördelning så att en senior panelmedlem tog huvudansvaret för varje huvudämne, med ytterligare en senior medlem som andraläsare. Vidare ansvarade studeranderepresentanterna för bevakning av vissa aspekter i alla huvudämnen, huvudsakligen rörande Mål 7 och Mål 8, samt punkter under rubrikerna 2. *Övriga aspekter av vikt för utbildningens kvalitet* och 3. *Övriga aspekter*. Samtliga panelmedlemmar deltog i alla möten under platsbesöket, bortsett från några få tillfällen då en panelmedlem hade förhinder.

Efter platsbesöket har detta utlåtande skrivits av den för huvudämnet ansvariga panelmedlemmen med hjälp av andraläsaren, studentrepresentanterna och övriga panelmedlemmar.

Bedömarpanelen har haft följande sammansättning:

- Hans Lindquist, professor emeritus i engelska, Malmö universitet (ordförande)
- Hanne Leth Andersen, rektor, professor i universitetspedagogik, Roskilde Universitet
- Marcus Eng, studiebevakare vid Uppsala Studentkår (studeranderepresentant)
- Riho Grünthal, professor i finsk-ugrisk språkforskning, Helsingfors universitet
- Magdalena Sörlle, masterstudent i svenska, Uppsala universitet (studeranderepresentant)
- Gunhild Vidén, professor emerita i latin, Göteborgs universitet

Sammanfattande utlåtande

I utlåtandet bedöms *Kandidatexamen i spanska*. Det är god balans mellan innehållsdimensionen (språk- och litteraturvetenskap etc.) och språkfärdighetsträningen i tal och skrift. Det är en klar styrka att alla studerande på B-nivå läser en månad i Spanien.

Studenterna har med sig olika erfarenheter och kompetenser i bagaget när de börjar sina studier, och undervisningen ska täcka allt från grundläggande terminologi till metod och kritiskt tänkesätt. Detta är utmaningar som lärarkollegiet förhåller sig till både pedagogiskt och ämnesmässigt. Utbildningen har en tydlig progression, och man arbetar konstruktivt med pedagogiska och didaktiska element i undervisningen.

Vi noterar att det råder ett ökat intresse för utbildningsfrågor i lärarkollegiet. Därtill kommer att språkinläring och språktillägnelse ingår i olika delkurser och att det är viss samläsning med lärarstudenter.

Utbildningen lägger vikt vid problembaserat angreppssätt. Man söker finna en balans mellan styrd verksamhet och friare val för de studerande, med syfte att bl.a. bygga upp självständighet och kritiskt tänkande. Självständig problemlösning stimuleras genom att studenterna själva kan välja verk och lösa uppgifter på olika sätt.

Lärlarlaget täcker både språkvetenskap och litteraturvetenskap forskningsmässigt, men det ser ut att finnas ett behov för att stärka den litteraturvetenskapliga sidan.

Praktikkurserna kan lyftas fram vad gäller relationen till arbetslivet, men inom ämnet ser man att det finns möjligheter att utveckla detta ytterligare.

Nedan återges Högskoleförordningens examensmål för kandidatexamen med korta kommentarer om måluppfyllelsen.

Kunskap och förståelse

Mål 1

För kandidatexamen skall studenten visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund, kunskap om tillämpliga metoder inom området, fördjupning inom någon del av området samt orientering om aktuella forskningsfrågor.

Bedömning

Målet uppfylls, genom att man lägger stor vikt inte bara vid språkfärdigheten utan även vid den vetenskapliga grunden i utbildningen som spänner över litteratur, kultur, samhälle och språkvetenskap. Som nämnt i inledningen pågår just nu ett arbete på för att stärka den litteraturvetenskapliga inriktningen i ämnet. Utbildningen arbetar med att skapa ett samspel mellan de teoretiska delarna samtidigt som den ska ha en stark inriktning mot språkfärdighet. Det är god progression genom utbildningen, och den har ett starkt fokus på metodmedvetenhet, också i fråga om opposition och försvar av examensarbeten. I bedömningen av de studerande ingår deras förmåga att identifiera och formulera vetenskapliga problem.

Rekommendation

Vi rekommenderar att man ökar forskningsbasen på den litteraturvetenskapliga sidan genom det planerade biträdande lektoratet.

Färdighet och förmåga

Mål 2

För kandidatexamen skall studenten visa förmåga att söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning samt att kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer.

Bedömning

Målet uppfylls genom att utbildningen bygger upp en kompetens i problemformulering, analys och kritisk diskussion av metod, t.ex. i arbetet med peer feedback/opposition och diskussion/försvar av eget arbete (jfr mål 6). Utbildningen framhäver korpusarbete och sökning av litteratur och material och lägger vikt vid värderingen av material och metod.

Vi noterar att de studerandes varierande utbildningsbakgrund kan göra det till en utmaning att finna rätt nivå.

Rekommendation

Studenterna har möjlighet till kursutvärdering både i halvtid och i slutet av en kurs, men man skulle kunna tydliggöra hur de får besked om uppföljningen och hur de dras in i utvecklingsarbetet, som ett led i att utveckla ett kritiskt förhållningssätt.

Man skulle också kunna överväga att låta de studerande bedöma varandras arbeten i kamratbedömning, *peer assessment*.

Mål 3

För kandidatexamen skall studenten visa förmåga att självständigt identifiera, formulera och lösa problem samt att genomföra uppgifter inom givna tidsramar.

Bedömning

Målet uppfylls genom en progression i utbildningen med fokus på problemorientering fram mot det självständiga arbetet på C-nivå. Självvärderingen tar upp att de studerande har svårt att bli färdiga inom den givna tidsramen, och man har lagt in olika delinlämningar som stöd.

Rekommendation

–

Mål 4

För kandidatexamen skall studenten visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera information, problem och lösningar i dialog med olika grupper.

Bedömning

Vi bedömer att målet uppfylls, bland annat genom träning av olika slags dialoger i grupp. Även oppositionen kräver en lämplig språkfärdighetsnivå. Den muntliga språkfärdigheten förstärks genom att alla B-studenter läser en månad i Spanien. Till detta kommer ett uttalat fokus på den skriftliga träningen i olika arbeten där man har infört processkrivning och kamratrespons och har fokus på mottagarorientering och genre. Sist men inte minst manifesteras

skriftligheten i C-uppsatsen där det är fokus på språklig korrekthet, textstruktur och genremedvetande.

Rekommendation

Undersök möjligheten att införa moment som övar dialog med andra grupper än studenter.

Mål 5

För kandidatexamen skall studenten visa sådan färdighet som fordras för att självständigt arbeta inom det område som utbildningen avser.

Bedömning

Utbildningen leder fram ett mycket differentierat arbetsområde. Vi bedömer att målet uppfylls för utbildningen som helhet, men det är tveksamt om det täcks för studerande som nöjer sig med grundkurserna.

Självvärderingen lyfter fram att de studerande får generiska färdigheter och kompetenser, som t.ex. att kunna genomföra uppgifter inom givna tidsramar, självständigt identifiera behov av lärande och kompetens, samarbeta med andra, ge feedback osv. Till detta kommer språkfärdighet och specifik ämneskompetens.

Man lyfter fram praktik med tydliga lärandemål, men utöver detta är kontakterna med arbetsmarknaden svaga, med undantag för undervisningsområdet.

Rekommendation

I självvärderingen framhålls att man skulle kunna vara mer proaktiv i kontakten med verksamheter och organisationer, något som skulle vara ändamålsenligt för att skapa ett större medvetande om de studerandes kompetens såväl allmänt som ämnesmässigt.

Man skulle också kunna bygga ut arbetet kring språktillägnelse i utbildningen som ett element i relation till utbildningsverksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Mål 6

För kandidatexamen skall studenten visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter.

Bedömning

Målet att kunna göra relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska bedömningar är mycket ambitiöst om man ser det i relation till enskilda kurser. Vi bedömer att målet uppfylls i utbildningen som helhet, framför allt på C-nivån där man arbetar mycket konkret med vetenskaplig bedömning. För studerande som bara läser delar av utbildningen måste målet uppfyllas på annat sätt.

Rekommendation

I ämnet diskuterar man att lyfta stora frågor, debatter och liknande till institutionsnivå i form av föreläsningar eller temadagar. Detta skulle kunna vara ett spännande sätt att skapa debatt om vetenskap och etik, och skapa ett medvetande om hur språkämnenas specifika vetande kan användas mer generellt i samhället.

Mål 7

För kandidatexamen skall studenten visa insikt om kunskapens roll i samhället och om människors ansvar för hur den används.

Bedömning

Detta mål uppfylls genom att de studerande arbetar med frågor kring historiskt medvetande och aktuella samhällsproblem, även hur dessa skiljer sig mellan olika spansktalande regioner, och att de genom sin utbildning uppmuntras till att vara kritiska mot den information de finner i kurslitteratur m.m. Arbetet med kritiskt tänkande bedrivs i alla typer av kurser.

Rekommendation

Utbildningen lägger stor vikt vid problemorientering, och kan med fördel arbeta ännu mer pedagogiskt-didaktiskt inom detta område.

Mål 8

För kandidatexamen skall studenten visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att utveckla sin kompetens.

Bedömning

Målet uppfylls genom att de studerande ska förhålla sig till kursmålen och huruvida dessa framgick klart från första början. Några av exemplen på inlämningsuppgifter som ges i självvärderingen är dock relativt bundna.

Rekommendation

Överväg att införa fler strukturerade möjligheter för de studerande att reflektera över sitt lärande, exempelvis genom skrivande av loggbok eller journal.

Aktuell ämnesmässig och högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens samt lärarkapacitet.

Bedömning

Vi ser positivt på att det vid sidan av generella möjligheter till kompetensutveckling läggs fokus på ämnesdidaktik. Vi noterar att man menar att den forskningsmässiga kompetensen i spansk litteraturvetenskap behöver förstärkas.

Det är mycket positivt att institutionens lärare deltar i nationella och internationella pedagogiska konferenser och bidrar med pedagogiska publikationer.

Utbildningens kontinuerliga uppföljning och utveckling

Bedömning

Man upprättar kursrapporter där studenternas synpunkter från kursutvärderingarna läggs in. Lärarna diskuterar gemensamt utbildningsfrågor. Här skulle studenter kunna involveras i högre grad.

Ytterligare aspekter

Här görs en samlad bedömning av följande aspekter:

- internationalisering och internationella perspektiv liksom hållbarhetsperspektiv främjas,
- jämställdhetsperspektiv integreras i utbildningen,
- utbildningen svarar mot individers och samhällets behov av bildning och professionell kunskap och förbereder studenterna för ett framtida arbetsliv,

- att studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen,
- det finns en tillgänglig och ändamålsenlig studiemiljö för alla studenter

Internationaliseringen är tydlig i utbildningen, både på grund av att det handlar om ett språkämne och därför att den innehåller en integrerad studievistelse i Spanien. Vidare utnyttjar man olika utbytesavtal för både studenter och lärare.

Hållbarhetsperspektivet främjas genom att man rekommenderar miljövänliga resesätt vid utlandsresor och ger utrymme för detta i schemat. Flera kurser erbjuder distansundervisning och användning av digitala kompendier och e-böcker.

Jämställdhetsperspektiv, liksom även frågan om minoriteters situation, tas upp som en integrerad del av kurserna och är föremål för frågor i alla kursutvärderingar.

Behovet av utbildningen understryks av att spanska är det största moderna språket på högstadiet och i gymnasiet. Behovet av att bygga broar mellan språk och kulturer i en globaliserad värld är stort. Det behöver understrykas att det är angeläget att visa att det är just språkutbildningar som kan tillvarata denna uppgift.

Kursutveckling sker genom att det för varje kurs utarbetas en kursrapport med studenternas synpunkter från kursutvärderingarna. Det finns också mitterminsutvärderingar i delkurserna, för att ge möjlighet till fortlöpande justeringar. Lärarna möts varje vecka och diskuterar utbildningsfrågor. Det förefaller inte som om studenterna deltar i dessa diskussioner, t.ex. för att dryfta resultaten av kursutvärderingarna, men vi ser att det finns en rad olika möjligheter till inflytande över utbildningen. Exempelvis har en kurs i akademiskt skrivande tillkommit efter studenternas önskemål.

Studenterna har tillgång till många goda studiefaciliteter och till särskilt pedagogiskt stöd.

Bilaga 1: Underlag till bedömagruppen

Bilaga 2: Program platsbesök, den 20–24 april 2020